АРХІВНИЙ № 549
ФОНД № Р-7641
ОПИС № 18
ДЕРЖАРХІВ
Сумської області

Управління СБУ
по Сумській області

Уголовное

ДЕЛО № 11508

Васюченко
Александровой
Марии Алексеевны

начато 4 февраля 1997 г.

окончено 26 августа 1997 г.

на 9 листах

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-7641
Опис № 18
Архівний № 549

До Одеської Ради робітничих депутатів, до більшовицького комітету надсилались численні резолюції, в яких трудящі вітали петроградський пролетаріат і вимагали переходу влади до Рад. 26 жовтня в місті відбулись масові збори, мітинги, присвячені подіям у Петрограді. Робітники вітали соціалістичну революцію і перший радянський уряд. 27 жовтня на об'єднаних зборах Ради робітничих, солдатських і матроських депутатів після виступів представників від робітників, солдатів і матросів, була ухвалена резолюція: «Загальні збори Рад робітничих, солдатських і матроських депутатів, заслухавши доповіді з місць і обговоривши поточний момент, визнають, що переворот, який відбувся в Петрограді, здійснює найбільш істотні вимоги революції. Створений владою повсталого солдатського і робітничого народу в Петрограді військово-революційний комітет є єдиною революційною владою. До його підтримки, до створення твердої революційної влади Рад на місцях загальні збори закликають усі революційні організації міста і області».

Проте, для встановлення радянської влади в Одесі потрібен був ще досить тривалий період, заповнений запеклою боротьбою.

В наслідок того, що в Одеській Раді робітничих депутатів у виконавчому комітеті й після Жовтневої соціалістичної революції більшість належала меншовикам і есерам, Рада проявила вагання і замість того, щоб взяти владу до своїх рук, почала переговори з контрреволюційною українською «радою». Внаслідок цього була створена «рада десятьох», до складу якої ввійшли представники від Ради робітничих депутатів, Центральної ради і Румчероду.

В Одесі українська націоналістична Центральна рада з допомогою меншовиків і есерів зосереджувала свої сили для рішучого наступу проти робітників, солдатів, матросів і селян. Вона намагалась поширити свій вплив на Румунський фронт, куди сходились усі контрреволюційні сили, що тікали від революції з Петрограду і Москви. До Одеси Центральна рада стягувала гайдамацькі частини, а також, за договореністю з головнокомандуючим Румунського фронту генералом Шербачовим, перекидала військові частини з Румунського фронту для придушення революції.

Отже, співвідношення сил було таке, що встановити радянську владу зараз же після Жовтневої соціалістичної революції в Одесі не вдалось. Треба було зломити опір контрреволюційної Центральної ради, а також остаточно ізолювати угодовські партії меншовиків і есерів.

Більшовики Одеси мали провести велику й важку роботу — вигнати меншовиків і есерів з Рад і Румчероду, мобілізувати сили, озброїти Червону гвардію для наступних рішучих боїв за владу Рад.

Більшовицька організація Одеси застерігала робітників проти поодиноких, розрізнених виступів і закликала готуватися до рішучого бою з ворогами революції. У відозві до всіх робітників, солдатів, матросів і селян більшовики Одеси закликали: «Революційний солдате, селянине, робітнику, на вас тепер надії революції. Від вас, від вашої згуртованості, організованості і свідомості залежить, чи буде революція жива, чи одержить селянин землю, а весь народ — мир і свободу. Яка партія єдино стійко й невтомно захищала вимоги революції? Яка партія одна проти всіх протягом усього минулого періоду революції боролась за справедливий мир, за передачу землі народові? Тільки російська соціал-демократична партія більшовиків».

Більшовицька організація закликала маси згуртуватися навколо партії, підтримати радянський уряд — Раду Народних Комісарів. На заклик більшовиків відгукнулись робітники, солдати, селяни. Вони визнавали владу Рад, вимагали перевиборів Рад і передачі їм влади. «Твердо підтримувати товаришів, що повстали в Петрограді, всіма засобами, які ми маємо в наших руках. В Одесі вся влада повинна бути в руках революційних комітетів і Рад робітничих, солдатських і матроських депутатів», — говорилося в постанові президії залізничного революційного комітету. Аналогічні резолюції ухвалили збори робітників більшості заводів і фабрик Одеси. Робітників підтримували солдати, матроси і селяни.

17 листопада відбувся фронтовий з'їзд 28 дивізії 4-ої армії, який заявив: «Вітаючи петроградських робітників і гарнізон, що скинули Керенського, заявляємо про повну готовність підтримати Раду Народних Комісарів, вимагаємо від Одеської Ради взяти до серця наші вказівки і провести в життя декрети Ради Народних Комісарів». Солдати обурювались угодовською політикою меншовиків і есерів і вимагали негайно вигнати їх з Ради робітничих депутатів і Румчероду. Солдати відмовлялись виконувати накази, що йшли від Ради робітничих депутатів, вони висловлювали своє глибоке презирство меншовикам і есерам. «Шлемо глибоке презирство панам меншовикам-угодовцям і оборонцям-есерам і палко вітаємо товаришів більшовиків, вірних і стійких борців за свободу», — заявляли солдати однієї з частин Румунського фронту.

Отже, у грудні 1917 року більшовицька організація Одеси мобілізувала маси на збройне повстання, привертаючи на свій бік робітників, солдатів і матросів. Українська націоналістична Центральна рада також готувалась до рішучої боротьби проти

революції. Центральна рада мала в Одесі в своєму розпорядженні 3 гайдамацькі курені, кадетський корпус, піхотну й кавалерійську школи — всього 8000 чол.

Робітники і солдати, керовані більшовиками, посилено готувались до повстання проти гайдамаків. Для керівництва повстанням було створено революційний штаб, до якого ввійшли представники від Ради робітничих депутатів, від Червоної гвардії і Румчероду. Революційний штаб взявся за організацію мас на боротьбу проти Центральної ради.

Готуючись до боротьби проти робітників і солдатів, Центральна рада захопила арсенал, склади зброї. Вона сконцентрувала свої сили, почала діяти. Відбуваються провокаційні виступи. Гайдамаки нападають на червоногвардійців, матросів, на мирних жителів. Вони зайняли міський театр і всі державні установи, пошту, телеграф, банк, вокзал.

1 грудня почалась збройна сутичка між військами Центральної ради і Червоною гвардією. Начальник штабу Червоної гвардії М. Кангун виїхав у місто, щоб безпосередньо керувати збройним повстанням. Гайдамаки обстріляли машину, якою їхав Кангун, і він був смертельно поранений. Вбивство керівника Червоної гвардії схвилювало і обурило маси робітників, червоногвардійців, матросів, що сходились до Воронцовського палацу, де містилась Рада робітничих депутатів. Вони вимагали зброю для боротьби проти контрреволюційної Центральної ради. Запеклі бої між червоногвардійцями і гайдамаками відбувались на вокзалі та в інших частинах міста.

Але грудневе повстання не увінчалось перемогою робітничого класу. Тоді як робітники, керовані більшовиками, вели уперті бої проти гайдамаків, меншовики і есери, що засіли у виконкомі Ради робітничих депутатів, пішли на переговори з Центральною радою. Отже, через те, що вплив меншовиків і есерів у Раді ще був значний, Рада проявила нерішучість і не взяла владу до своїх рук. Центральна рада також не мала в своєму розпорядженні необхідних сил, щоб знищити Ради.

Після грудневого збройного повстання, більшовицька організація Одеси провела велику роботу у справі викриття контрреволюційної української Центральної ради, мобілізувала сили робітників, солдатів і матросів для збройного повстання.

Меншовики і есери, що підтримували Центральну раду під час грудневого збройного повстання, остаточно викрили себе перед масами.

10 грудня 1917 року в Одесі відбувся другий з'їзд Румчероду. На відміну від першого з'їзду, він проходив під лозунгами більшовиків. У з'їзді брав участь тов. Володарський, присланий радянським урядом з Петрограду. У своєму виступі тов. Володарський закликав робітників, солдатів і матросів до рішучої боротьби проти контрреволюційної Центральної ради і до встановлення радянської влади в Одесі і в Одеській області. На цьому з'їзді були делегати від Румунського фронту і Одеської військової округи. В своїх виступах вони протестували проти Центральної ради та її шовіністичної політики, вимагали передати владу Радам і висловлювали готовність стати на захист першого радянського уряду — Ради Народних Комісарів. Про поточний момент з'їзд ухвалив більшовицьку резолюцію, яка гостро осуджувала політику угодовства меншовиків і есерів і вимагала передачі влади Радам. Другий з'їзд Румчероду схвалив політику Ради Народних Комісарів і запевнив у своїй готовності першої-ліпшої хвилини стати на її захист.

Матроси військових кораблів також виступили з гострим протестом проти контрреволюційної Центральної ради. Команди міноносців «Жаркий» і «Зоркий» ухвалили резолюцію, де було сказано: «Не визнавати Центральної ради і Генерального секретаріату, що веде політику угодовства з контрреволюціонерами та царськими генералами. Ми визнаємо тільки Раду Народних Комісарів, на перший заклик якої ми вийдемо на захист радянської влади». «Владу «ради», що збанкрутувала, визнавати не можемо, а визнаємо лише центральну владу в особі Народних Комісарів і тільки їх будемо підтримувати», — заявляли робітники залізничних майстерень Одеси.

Отже, вплив більшовиків на маси після грудневого збройного повстання значно виріс. Здобувши переважаючий вплив у Радах робітничих, солдатських і матроських депутатів і в Румчероді, винятковий вплив у штабі Червоної гвардії, більшовики Одеси почали готувати маси до збройного повстання проти контрреволюційної Центральної ради.

4 січня на заводі Ропіт відбулись збори фабрично-заводських комітетів Одеси. На зборах були присутні представники від 50 заводів і фабрик. Робітники у своїх виступах вимагали передачі влади Радам. На цих же зборах було обрано «тимчасовий робітничий революційний комітет» з 7 чол. 5 січня на конференції, скликаній Румчеродом, тимчасовий робітничий революційний комітет поповнився ще 8 членами з представників спілки моряків торговельного флоту і Червоної гвардії. Тимчасовий робітничий революційний комітет став штабом підготовки й проведення січневого збройного повстання.

Червона гвардія, що перебувала у віданні Ради робітничих депутатів, була пере-

Отдел хозустройства эваконаселения Ленсблисполкома

Лужский приёмно-распределительный пункт

967.

г. Луга. Тел. № 1—12.

2

НАПРАВЛЕНИЕ

Лужский приёмно-распределительный пункт направляет в Сумское обл.
наименование района

район репатриируемых граждан по месту их жительства о количестве 1 человек, принятых по списку ФСПР № фильтр документов нет

	ФАМИЛИЯ, ИМЯ, ОТЧЕСТВО	Год рождения	
1	Васюжно Мария Алексеевна	1926	

Лужский Городской Исполнительный Комитет Депутатов Трудящихся
Эваконо-распред. пункт г. Луга

з 1354

24/XI 45 г.

Начальник Лужского приёмно-распред. пункта Полейко

Подпис
3 дня [illegible]
24/XI

Справка

3

Дана гр. Васюхиной Марие Александровне в том что она находилась с 8/V 1945 г. по 4/IX 1945 г. на работе по перегону трофейного скота гурта № 5678 из Восточной Пруссии в Ленинградскую область и с 4/IX 1945 г. по 22/XI 1945 г. в Осминском районе

Справка дана для представления по месту жительства

Управляющий районной конторой Заготскот Осминского района (Ерролов)

Начальник связки гуртов (Кунчин).

	Z przeniesienia	Masło Maśl.																			
		Masło Maśl.																			
		Masło Maśl.																			
		Masło Maśl.																			
		Masło Maśl.																			
		Masło Maśl.																			
		Masło Maśl.																			
		Masło																			

967 4

Протокол опроса

1. Фамилия, имья, отчество (если фамилия, имья и отчество изменены, то когда, почему и какую фамилию носил до изменения Васюхно Мария Александровна

2. Год, месяц и число рождения 1926 года

3. Место рождения край, обл., район, село по новому админ. делению с. Колядинец Синевского р-на Сумской обл.

4. Последнее место жительства и адрес:
   а) до начала войны или призыва в армию с. Колядинец Синевского р-на, Сумской обл.
   б) до убытия за границу с. Колядинец Синевского р-на Сумской обл.

5. Национальность, родной язык, каким иностранным языком владеет, в какой степени Украинка

6. Партийность. В какой организации состоял до оккупации (плена) безпартийна

7. Где находятся парт., комсомольские документы (когда, кому, куда сдал, порвал, отобран окупантами, где, кем) нет

8. Образование, когда где учился, что окончил неграмотна

9. Профессия, специальность неимеет.

10. Судимость при сов. власти (кем, когда, за что и мера наказания не судилась

11. Служил ли в армиях воюющих с СССР или др. воинских антисоветских формированиях не служила

Прохождение службы в РККА не проходила

13. Был ли в плену или в окружении не была

14. Когда и где, кем допрашивался на оккупированой территории и за границей на допроси не вызывалась.

15. При каких обстоятельствах попал на оккупированную советскую территорию и на территорию воюющих стран с СССР 9/VI-1943 г. Была насильно угнан в Германию.

16. Когда и какими войсками был освобожден на оккупированой территории 12/XI-1945 года. Были осв. Кр. Армией.

17. Когда и при каких обстоятельствах вернулся в СССР 5/XII-1945 года. При освобождении.

Подпись опрашиваемого Восхрю Л

Кто производил опрос Пузанц
(подпись)

„4 февраля" 1947 г.

Архивное № 11508

пересмотрено в соответствии с приказом КГБ при СМ СССР № 00750 и оставлено для дальнейшего хранения в архив в фонде секретного дело производства, со снятием с оперативно-справочного учета проходящего лица.

Пересмотрел Ин Витенин

Согласен:

Нач. 2 отд. УКГБ при СМ УССР по Сумской обл.

Кезиков

„26" VIII 1955 г.

Синевская райтипография Зак. № 10

"Утверждаю"
Зад. райвоз.
Зам. пред. ком. /Лукан/.
" 13/II " 1947 г.

5

ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

По фильтрационному делу № 13/II 1947 г.
Сиденко.

Члены пров. фильтр. ком. при Сиденском РО МВД Сумской обл. заслушав фильтрационное дело на репортированного -ку Советского гр-на. Васюхно Мария Александровна Год рождения 1926 " 13/II 1947 г. заключили в результате проверки компрометирующих не установлено. Руководствуясь приказом МВД-МГБ СССР 00706/00268 от 16/7 1946 г.

ПОСТАНОВИЛИ.

Считать Васюхно Мария Александровна
вероятно и фильтрационное дело на него сдать в архив 1-го отец СТдел. Сумской обл. для хранения и взятия его на оперативный учет.

Зам. Сиденского РО МГБ
Начальник /Лукан/.

Члены комиссии: Зам. пред. Сиденского РО МГБ
Ст. Лейтенант. /Тамга/.

"Утверждаю"
...ед. рабочих.
...ов. ...ем, /Дуна/.
" 1947 г.

13/II

З А К Л Ю Ч Е Н И Е.

На фильтрационную дело К
...с. Оленка. " 13/II " 1947 г.
...ведены пров. фильтр. ...ем, при Сталинском РО МВД Зумской обл. "комсомол. фильтр...
...ное дело на репатриировавшегося ...у Заветского ро-на. .....
..... Под вождения 1926
" 14/II 1947 г. ...ли, что в результате проверки компрометирующих за уста-
...ие. Руководствуясь приказом МВД-ГБ СССР 00706/0026 от 16/7 1946 г.

ПОСТАНОВИЛИ.

...считать. Гаевского Андрея Алексеевича
...ерешим. и фильтрационное дело на него сдать в архив 1-го Спец. Отдела.
Зумской обл. для хранения и снятия его на оперативный учет.

...ам. Сталинского РО МВД
...ачитан.
...ем. ...Сталинского РО
...ст. Лейт.

Дела вышли:

Вышеозн.
/Дуна/.

1. Фамилия Васюхно Арх. фильтр. 11508

2. Имя Мария

3 Отчество Александровна

4. Год рождения 1926 5. Место рождения Русская

Сенивский р-н. д.х Васюхно

6. Точное местожительство (адрес) до оккупации или до призыва в Красную Армию

Там-же

7. Профессия (специальность) кожузница

8. Партийность б/п

9. Национальность украинка

10. Гражданство СССР

11. За границей был с 9.VI 1943 г. по 23.IV 1945 г.

12. В каких странах проживал и что делал

в Германии г. Розенберг. д. Фауленбаур.

на с/х работах

Точный адрес фильтрационного пункта

~~Село~~ 102 СПы

Город ~~Торн~~

Область

Республика

Фильтрацию прошел

с ..... 19.... г.

по ..... 19.... г.

Дактилоттиск указательного пальца

6

Правильность записанных на меня сведений

подтверждаю 18.II.45 Ф. Чекайор подпись. Вольфман

фамилия составившего карточку

а) Решение фильтрационной комиссии

б) Выбыл 18.II.1945 г. Сумскую обл. Сенявский р-н д. Басюхно

указать точный адрес куда выбыл

на жительство: село, город, район, область, республика или направлен

в какой лагерь, тюрьму

в) Личное дело направлено „.....“ 194... г. при №

точное название органа НКВД—НКГБ

г) Разные отметки

м. СУМИ.
Воскресенська
церква.
XVII—XVIII ст.

г. СУМЫ.
Воскресенская
церковь.
XVII—XVIII вв.

244030

Пишите индекс предприятия связи места назначения

244030
м. Сумы.
УСБУ

Индекс предприятия связи	и адрес отправителя
245973	Сумская обл

Л-Доминский район
п/о Колядинец
с. Костяны
Парченко Марія
Олександрівна

Изготовлено на Пермской ф-ке Гознака

© Министерство связи СССР, 1991

26. 03. 91. 136680. Цена 10 к. Рисунок художника *Н. Музыкантовой*

Внимание!

Образец написания цифр индекса:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Сумск. обл.
Вх. № Л-160
„14" 07 1992

8

Шановні товариші!
Звертається до Вас Ларченко Марія Олександрівна Дівоча фамилія „Васюхно" Прошу Вас вислати мені підтвердження, що я дійсно була відправлена на каторжні роботи до Німеччини. Народилася я 11 квітня 1927 року. А десь у червні 1943 р нас насильно забрали з дому. І ми пішки під охороною німців з автоматами ішли в Ромни. Звідти везли поїздом у вагонах товарняках теж під вартою. Тримали нас у Бараках поблизу міста Розендерг. Морячи голодом примушували виконувати тяжку роботу. Звільнила нас Радянська армія. Потім в літку 1945 р. ми гнали худобу з Німеччини до

Ленінграда. Додому повернулася у Листопаді 1945 року.
Якщо у Ваших архівах є документи на моє ім'я то вишліть підтвердження ~~на моє ім'я то вишліть~~ для предявлення у службу соц. забезпечення.

Моя адреса Сумська обл.
Л-Долинський р-н
С. Коляданець
Ларченко Марія О.

79

20 07 2

245973, Сумская обл.
Л Долинский р-н
п/о Колядинец
с. Костянка
Ларченко М. А

Васюхно
Мария Александровна
1926 г., с. Колядинец, Синевского р-на, Сумской области.

По месту рождения
9.06.43 г. с Колядинец

Германия, г. Возенберг, д. Бауленбаур, работала на с/х работах.

23.03.45 г.
Данных нет.

5.12.45 г.

А. Ф. Оничко

[illegible]

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ НАДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 9 листов
(девять).

«22» 12 2025

Должность Секретарь

Подпись

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ НАДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 9 листов
(девять)

«23» 12 2025

Должность судебный пристав

Подпись

Перевірено
04.08.2026

ОБЛОЖКИ ДЛЯ ДЕЛОВЫХ БУМАГ «ДЕЛО»

ТУ 81-01-290-77 АРТ 1с17447

Тип. Наримановского райсна

Упрполиграфиздата Астраханского облисполкома